

**MĂSURI DE REGLEMENTARE A
PREȚURILOR ȘI DE LIMITARE A
SPECULAȚIILOR LA
INTRODUCEREA MONEDEI
EURO**

material documentar

octombrie 2025

Materialele elaborate în cadrul Direcției studii și documentare legislativă au caracter documentar și nu reprezintă punctul de vedere al Camerei Deputaților.

Documentele legislative oficiale au fost consultate în limba de origine, iar traducerea informațiilor relevante selectate nu reprezintă o traducere oficială, fiind furnizată ca un mijloc de înțelegere a unui document original, scris în altă limbă.

Baza de date cuprinzând totalitatea studiilor elaborate de Direcția studii și documentare legislativă poate fi accesată prin intermediul paginii de Intranet a Camerei Deputaților la adresa:

<https://www.cdep.ro/pls/dic/site2015.page?den=dsdl-home1>

Documentare și sinteză: Maria Filip, consilier parlamentar

Direcția studii și documentare legislativă

Palatul Parlamentului, str. Izvor nr.2-4, sect.5, București

Tel: 021.316.03.65; 021.414.13.50/ 51, Interior 1350/1349, camera 5070

E-mail: doc@cdep.ro

CUPRINS

INTRODUCERE.....	4
MĂSURI LEGISLATIVE LUATE PENTRU LIMITAREA SPECULAȚIILOR ȘI REGLEMENTAREA PREȚURILOR LA INTRODUCEREA MONEDEI EURO.....	8
ASPECTE COMPARATIVE.....	8
AUSTRIA	8
BELGIA.....	10
CROAȚIA.....	11
ESTONIA	15
FINLANDA.....	16
FRANȚA	17
GERMANIA.....	17
GRECIA	18
IRLANDA	19
LETONIA	20
LITUANIA	23
LUXEMBURG	26
SPANIA.....	27
SLOVACIA.....	27
SLOVENIA.....	29
WEBOGRAFIE	31

INTRODUCERE

Moneda euro este un simbol tangibil al identității și unității Uniunii Europene, fiind moneda unică legală a Zonei Euro, iar lansarea ei în circulație în 2002 a reprezentat un eveniment major în istoria integrării europene.

În prezent, dintre cele 27 state membre ale Uniunii Europene, **20 au adoptat moneda euro** (Austria, Belgia, Cipru, Croația, Estonia, Finlanda, Franța, Germania, Grecia, Irlanda, Italia, Letonia, Lituania, Luxemburg, Malta, Portugalia, Slovacia, Slovenia, Spania, Țările de Jos), formând „zona euro”.

Tabel 1. Datele la care au adoptat moneda euro statele membre UE

Nr. crt.	Statul	Anul adoptării monedei euro
1.-11.	Austria, Belgia, Finlanda, Franța, Germania, Irlanda, Italia, Luxemburg, Portugalia, Spania, Țările de Jos	1 ianuarie 1999 – euro este utilizat doar în scopuri contabile 1 ianuarie 2002 – sunt puse în circulație monedele și bancnotele euro
12.	Grecia	1 ianuarie 2001
13.	Slovenia	1 ianuarie 2007
14.	Cipru	1 ianuarie 2008
15.	Malta	1 ianuarie 2008
16.	Slovacia	1 ianuarie 2009
17.	Estonia	1 ianuarie 2011
18.	Letonia	1 ianuarie 2014
19.	Lituania	1 ianuarie 2015
20.	Croația	1 ianuarie 2023

Sursa: date prelucrate de la <https://www.consilium.europa.eu/ro/history/>

Danemarca beneficiază de o clauză de neparticipare, adică este scutită de la obligativitatea adoptării monedei unice, dar o poate adopta în cazul în care decide astfel. Înainte să iasă din UE și Marea Britanie beneficia de această clauză.

Bulgaria îndeplinește condițiile necesare pentru adoptarea monedei euro de la 1 ianuarie 2026¹ și va deveni cel de-al 21-lea stat membru al zonei euro.²

Celelalte cinci state cu privire la care Consiliul UE nu a decis că îndeplinesc condițiile necesare pentru adoptarea monedei euro (Cehia, Polonia, România, Suedia, Ungaria), sunt denumite, în conformitate cu art. 139 din [Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene](#) – TFUE, „state membre care fac obiectul unei derogări”. Ele vor adera la zona euro în momentul în care vor îndeplini criteriile de convergență și va fi luată o decizie finală în acest sens de către Consiliul UE. Aceste state „sunt excluse de la drepturile și obligațiile din cadrul SEBC” enumerate în același articol.

Începând cu 1 ianuarie 1999, moneda euro a fost folosită doar ca o monedă scripturală, numai pentru efectuarea plăților care nu presupuneau numerar și în scopuri contabile. De-abia la 1 ianuarie 2002 au fost puse în circulație bancnotele și monedele euro, care au înlocuit monedele naționale din 12 țări (Austria, Belgia, Finlanda, Franța, Germania, Grecia, Irlanda, Italia, Luxemburg, Portugalia, Spania, Țările de Jos).

Moneda euro este folosită și în state care nu fac parte din UE sau din zona euro. Andorra, Monaco, San Marino și Cetatea Vaticanului utilizează moneda euro și pot emite monede euro proprii în volume limitate în baza unor acorduri cu UE. De asemenea, euro este utilizat în mod curent pe teritoriul statelor Kosovo și Muntenegru încă din anul 2002.³

Pentru a fi sigure că economia unui stat membru UE este pregătită să treacă la moneda euro, Banca Centrală Europeană și Comisia Europeană examinează, cel puțin o dată la doi ani, îndeplinirea criteriilor de convergență de către „statele membre cu derogare”, elaborând rapoarte de convergență, pe care apoi le transmit Consiliului UE în scopul unei decizii finale. Astfel de rapoarte pot fi întocmite de către BCE și de către Comisia Europeană, la cererea unui stat UE care dorește aderarea la zona euro, în orice moment.

¹ La 8 iulie 2025, Consiliul UE a adoptat [Decizia \(UE\) 2025/1407](#) prin care a stabilit că Bulgaria îndeplinește condițiile necesare pentru adoptarea monedei euro de la 1 ianuarie 2026.

² Pentru a se pregăti pentru adoptarea monedei euro, Parlamentul Bulgariei a adresat o de informații parlamentelor statelor din Zona euro prin intermediul rețelei Centrului European pentru Cercetare și Documentare Parlamentară (ECPRD), solicitarea [ECPRD nr. 6080 - Măsurile de reglementare a prețurilor și de limitare a speculațiilor la introducerea monedei euro](#). Solicitarea constă într-o singură întrebare și se referă la măsurile luate în legătură cu introducerea monedei euro pentru a reglementa prețurile alimentelor, combustibililor etc. și pentru a limita speculațiile. Răspunsurile parlamentelor naționale au fost incluse în acest material documentar.

³ https://www.ecb.europa.eu/ecb-and-you/explainers/show-me/html/euro_outside_europe.en.html

Condiția pentru aderarea la zona euro este îndeplinirea a patru criterii de convergență, așa-numitele **criterii de la Maastricht**⁴:

1. **Criteriul situației finanțelor publice:** Criteriul pentru gestionarea finanțelor publice include 2 domenii. Deficitul public pentru ultimul an anterior evaluării nu trebuie să depășească 3% din PIB, iar datoria publică nu trebuie să depășească 60% din PIB.
2. **Criteriul stabilității prețurilor:** Rata medie a inflației din ultimele 12 luni, măsurată prin indicele armonizat al prețurilor de consum, nu trebuie să depășească media celor trei țări UE cu cele mai bune performanțe în ceea ce privește stabilitatea prețurilor cu mai mult de 1,5%.
3. **Criteriul de convergență al ratelor dobânzilor:** Rata medie a dobânzii pe termen lung din ultimele 12 luni nu trebuie să depășească media ratelor dobânzilor pe termen lung ale celor trei țări ale UE cu cele mai bune performanțe în ceea ce privește stabilitatea prețurilor cu mai mult de 2%.
4. **Criteriul de participare la Mecanismul Cursului de Schimb (MCS II):** Moneda națională trebuie să fi participat la MCS II timp de doi ani înainte de evaluare fără tensiuni severe, perioadă în care moneda națională nu poate fluctua cu mai mult de $\pm 15\%$ în raport cu euro. Tot în această perioadă, țara nu trebuie să își devalorizeze moneda în raport cu euro.

Pe lângă aceste criterii de convergență economică, statele trebuie să îndeplinească și anumite criterii de convergență juridică. Convergența juridică (art. 140 din TFUE) se referă la compatibilitatea legislației naționale a statelor membre care fac obiectul unei derogări, inclusiv a statutului Băncilor Centrale Naționale (BCN) din respectivele state, cu articolele 130 și 131 din TFUE, dar și cu articolele relevante din Statutul Sistemului European al Băncilor Centrale (SEBC) și al BCE. În articolul 130 se face referire la respectarea independenței BCE și a BCN, iar articolul 131 impune asigurarea compatibilității legislației interne și a BCN cu tratatele, dar și cu Statutul SEBC și al BCE.

⁴ Art. 140 din TFUE și apoi detaliate în „[Protocolul \(nr. 13\) privind criteriile de convergență](#)”.

Îndeplinirea acestor criterii de convergență juridică se reflectă în rapoartele pe care BCE⁵ și Comisia Europeană⁶ trebuie să le prezinte Consiliului UE o dată la doi ani sau la solicitarea unui stat membru care nu face parte din zona euro.⁷

Consiliul UE este responsabil de luarea deciziei privind adoptarea monedei euro de către o țară. Această decizie este luată după parcurgerea mai multor etape:

- Comisia Europeană transmite o propunere;
- statele membre din zona euro formulează o recomandare;
- Parlamentul European este consultat;
- în Consiliul European are loc o dezbatere.

Decizia finală este adoptată de toate statele membre ale Uniunii Europene. În dreptul european, acest proces este cunoscut ca „abrogarea derogării”.⁸

Potrivit celor mai recente rapoarte de convergență (2024) elaborate de [Comisia Europeană](#) și de [Banca Centrală Europeană](#), situația României se prezintă în felul următor:

- Criteriul stabilității prețurilor: *România nu îndeplinește acest criteriu, întrucât în luna mai 2024, rata medie anuală a inflației IAPC înregistrată de România a fost de 7,6%, nivel considerabil superior valorii de referință de 3,3%;*
- Criteriul situației finanțelor publice: *România face în prezent obiectul unei proceduri de deficit excesiv, iar Comisia Europeană a constatat, în luna iunie 2024, că nu a adoptat măsuri eficiente. În anul 2023, deficitul bugetar al României s-a plasat la 6,6% din PIB, depășind semnificativ valoarea de referință de 3%, în timp ce ponderea datoriei publice în PIB s-a situat la 48,8%, sub valoarea de referință de 60%;*
- Criteriul de convergență al ratelor dobânzilor: *în perioada de referință iunie 2023 – mai 2024, ratele dobânzilor pe termen lung din România s-au situat, în medie, la 6,4%, valoare superioară celei de referință de 4,8%, corespunzătoare criteriului de convergență privind ratele dobânzilor;*

⁵ Rapoartele de convergență elaborate de BCE pot fi accesate la adresa:

<https://www.ecb.europa.eu/press/other-publications/convergence/html/index.ro.html>

⁶ Rapoartele de convergență elaborate de Comisia Europeană pot fi accesate la adresa: https://economy-finance.ec.europa.eu/euro/enlargement-euro-area/convergence-reports_en

⁷ <https://www.ecb.europa.eu/press/other-publications/convergence/html/ecb.cr202506~8941e288b6.ro.html#toc74>

⁸ <https://www.consiliium.europa.eu/ro/policies/join-the-euro-area/>

- Criteriul de participare la MCS II: *leul românesc nu a participat la MCS II, ci a fost tranzacționat în condițiile unui regim de curs de schimb flexibil cu flotare controlată;*
- Convergența juridică: *legislația românească nu îndeplinește toate cerințele privind independența băncii centrale, interdicția de finanțare monetară și integrarea juridică a băncii centrale în Eurosistem.*

MĂSURI LEGISLATIVE LUATE PENTRU LIMITAREA SPECULAȚIILOR ȘI REGLEMENTAREA PREȚURILOR LA INTRODUCEREA MONEDEI EURO

Cele mai întâlnite măsuri pe care le-au luat statele membre înainte și în perioada tranziției la moneda euro pentru a limita creșterea nejustificată a prețurilor sau speculațiile au fost: obligația de a afișa prețurile concomitent în moneda națională și în moneda euro, precum și cursul de schimb; monitorizarea prețurilor de către autorități și posibilitatea de a-i sancționa pe comercianții care nu respectă prevederile legale; încheierea de coduri de conduită/de bune practici prin care semnarii (comercianții) se angajau să respecte regulile de afișare a prețurilor, regulile de conversie și de rotunjire și să nu crească nejustificat prețurile, precum și campanii de informare adresate atât publicului larg, cât și comercianților.

ASPECTE COMPARATIVE

AUSTRIA

Austria a fost printre primele 11 state care au aderat la Zona euro, adoptând moneda euro, la 1 ianuarie 1999. În primii trei ani de la introducerea euro, euro a avut doar formă virtuală și a fost folosit exclusiv în scopuri contabile, precum tranzacțiile electronice. Monedele și bancnotele euro au fost puse în circulație abia la 1 ianuarie 2002, când a înlocuit bancnotele și monedele naționale la un curs de schimb fix.⁹

⁹ <https://www.ecb.europa.eu/euro/intro/html/index.ro.html>

Cadrul legal austriac referitor la prevenirea creșterii prețurilor în contextul trecerii la euro este compus din:

- [Legea din 1992 privind prețurile](#) („Preisgesetz 1992”), în baza căreia s-a înființat Comisia specială pentru prețurile în euro („Euro-Preiskommission”) și care stabilește că ministrul federal al economiei este responsabil pentru stabilirea prețurilor justificate din punct de vedere economic și pentru dispunerea înghețării prețurilor;
- [Legea din 1999 privind indicarea valorilor în euro](#) („Euro-Währungsangabengesetz”), care stabilește că, pe parcursul perioadei de tranziție, prețurile bunurilor și serviciilor trebuie indicate atât în euro, cât și în șilingi austrieci.

Art. 5 din *Legea privind indicarea valorilor în euro* prevede obligația afișării ușor lizibile a prețului în ambele monede (șilingi austrieci și euro)¹⁰, *atât în oferte, devize, facturi și chitanțe, cât și în orice reclamă în care este menționat prețul de vânzare, precum și în cazul în care sunt obligați prin legislația federală să menționeze sumele de bani*. De asemenea, potrivit art. 6 alin. (3) din aceeași lege, *întreprinderile trebuiau să afișeze cursul de schimb, moneda de decontare și o listă a denumirilor bancnotelor și monedelor de șiling și a bancnotelor și monedelor euro, cu valorile lor corespunzătoare în cealaltă denumire, pe un avizier, într-un loc clar vizibil în zona casei de marcat*. Legea continuă apoi cu reguli specifice de afișare dublă a prețurilor pentru benzinării, taxiuri, librării, jocuri de noroc, automate de vânzare de bunuri și servicii, chitanțe de la casele de marcat (pe care doar suma finală trebuie trecută în ambele monede) și extrasele de cont bancar.

Art. 20 alin. (1) din *Legea privind indicarea valorilor în euro* se referă la controlul prețurilor în euro și prevede că ministrul federal al afacerilor economice poate verifica din oficiu sau la cerere dacă prețurile bunurilor sau serviciilor oferite de una sau mai multe firme au crescut anormal de mult după trecerea la euro în comparație cu prețurile internaționale sau indicele general al prețurilor din sectorul economic în cauză sau majorarea generală a prețurilor din acest sector economic. Alin. 5 prevede că *dacă dintr-o anchetă efectuată în conformitate cu alineatul (1) se concluzionează că unul sau mai mulți antreprenori aplică o politică de prețuri nejustificată cu ocazia schimbării monedei, ministrul federal al economiei poate stabili prețuri justificate din punct de*

¹⁰ între octombrie 2001 și februarie 2002

vedere economic pentru o perioadă de până la șase luni, dacă situația constatată nu poate fi remediată prin măsuri conforme cu piața.

Legea privind indicarea valorilor în euro stabilește sancțiuni pentru nerespectarea prevederilor sale (art. 23-27) și responsabilitatea autorităților administrative regionale pentru monitorizarea respectării dublei afișări a prețurilor și de aplicare a sancțiunilor administrative (art. 28).

Potrivit informațiilor transmise de reprezentanții Consiliului Național – Nationalrat (una dintre cele două camere ale Parlamentului austriac) ca răspuns la solicitarea [ECPRD nr. 6080](#), o altă măsură luată pentru limitarea speculațiilor și reglementarea prețurilor la introducerea monedei euro a fost înființarea unor puncte de contact (de exemplu, de către Ministerul Federal al Justiției, Ministerul Federal al Economiei și Camerele de Muncă și Comerț) unde puteau fi raportate plângerile privind creșterile disproporționate ale prețurilor în perioada introducerii euro.

BELGIA

Belgia a fost printre primele 11 state care au aderat la Zona euro, adoptând moneda euro, la 1 ianuarie 1999. La 1 ianuarie 2002, euro a înlocuit francul belgian și a intrat în circulație.

Cadrul legal belgian referitor la prevenirea creșterii prețurilor în contextul trecerii la euro este compus din:

- [Legea din 30 octombrie 1998 privind euro](#), care stabilește cadrul legal general pentru introducerea euro în legislația belgiană;
- [Decretul regal din 17 decembrie 1998 privind dubla indicare a prețului produselor și serviciilor în franci belgieni și euro](#), care impune ca prețurile produselor și serviciilor să fie indicare dublu — atât în franci belgieni, cât și în euro;
- [Legea din 10 decembrie 2001 privind tranziția definitivă la euro](#).

Potrivit informațiilor transmise de reprezentanții celor două camere ale

Parlamentului federal belgian ca răspuns la solicitarea [ECPRD nr. 6080](#), în Belgia au fost luate următoarele măsuri de reglementarea prețurilor la introducerea monedei euro:

- Obligatorietatea afișării prețurilor atât în franci belgieni, cât și în euro, din motive de transparență, în multe sectoare; obiectivul era de a asigura transparența și de a permite consumatorilor să compare cu exactitate prețurile, împiedicând astfel întreprinderile să profite de tranziția monetară;
- Guvernul a instituit un sistem de monitorizare a prețurilor în cooperare cu Observatorul prețurilor;
- A fost elaborat un cod de conduită, prin care întreprinderile s-au angajat să nu majoreze prețurile ca urmare a schimbării monedei.
- Inspectoratul Economic a efectuat inspecții pentru a asigura afișarea corectă a prețurilor și pentru a identifica potențiale abuzuri în perioada de tranziție, iar companiile care au încălcat regulile puteau fi sancționate.

Reprezentanții celor două camere ale Parlamentului federal belgian subliniază faptul că, deși unii cetățeni au perceput o creștere a costului vieții, datorită acestor măsuri, inflația din perioada de tranziție a rămas limitată, iar speculațiile pe scară largă privind prețurile au fost în mare parte evitate. Banca Națională a Belgiei indică într-o [analiză din anul 2007](#) faptul că inflația reală a rămas relativ stabilă.

CROAȚIA

Croația a adoptat euro la 1 ianuarie 2023, la 10 ani de la aderarea la UE.

[Legea privind introducerea euro ca monedă oficială în Republica Croația](#) (în vigoare de la 15 iulie 2022) a fost adoptată ca lege-cadru, concepută ca un punct de referință pentru toate etapele introducerii euro ca monedă oficială în Republica Croația, de la activitățile pregătitoare până la aprovizionarea cu numerar în euro, afișarea dublă a prețurilor, conversia prețurilor și a altor expresii monetare ale valorii din kuna în euro, circulația dublă și alte activități importante.

Principiul protecției consumatorilor și interzicerea creșterilor nejustificate ale prețurilor ocupă un loc central în Legea privind introducerea euro.

Legea privind introducerea euro ca monedă oficială în Republica Croația prevede următoarele:

Art. 6. În procesul de introducere a monedei euro se aplică principiul protecției consumatorilor, principiul interzicerii creșterilor nejustificate de prețuri, principiul continuității instrumentelor juridice, principiul eficienței și economiei, precum și principiul transparenței și informării.

Art. 7. Principiul protecției consumatorilor

(1) Conversia prețurilor și a altor expresii monetare ale valorii se efectuează gratuit, utilizând un curs de conversie fix, în conformitate cu regulile de conversie și rotunjire prevăzute în prezenta lege.

(2) Din cauza conversiei menționate la alineatul (1) al prezentului articol, consumatorul nu trebuie să se afle într-o poziție financiară mai dezavantajoasă decât cea în care s-ar fi aflat dacă moneda euro nu ar fi fost introdusă.

(3) Consumatorului i se vor furniza informații prompte, clare și precise cu privire la procedura și regulile de schimb al kuna în euro, precum și la toate elementele esențiale ale conversiei și prezentării prețurilor și a altor expresii monetare ale valorii.

Art. 8. Este interzis entităților comerciale, instituțiilor de credit, cooperativelor de credit, instituțiilor de plată, instituțiilor emitente de monedă electronică, altor creditori, în conformitate cu regulamentul care reglementează creditarea de consum, Băncii Croate pentru Reconstrucție și Dezvoltare, furnizorilor de servicii financiare și autorităților publice să majoreze prețul bunurilor sau serviciilor pentru consumatori fără un motiv justificat la introducerea monedei euro.

Dispozițiile Legii privind introducerea euro stabilesc perioade de dublă afișare a prețurilor voluntară și obligatorie. Obligația de dublă afișare a prețurilor pentru toate entitățile comerciale a început la 5 septembrie 2022 și a durat până la 31 decembrie 2023. Dubla afișare a prețurilor a servit ca măsură cheie pentru a preveni creșterile nejustificate ale prețurilor și conversia incorectă a prețurilor.

Interzicerea creșterii nejustificate ale prețurilor este prevăzută ca unul dintre principiile fundamentale atât în Legea privind introducerea euro ca monedă oficială în Republica Croația, cât și în [Orientările pentru ajustarea economiei în procesul de înlocuire a kunei croate cu euro](#) (disponibile în limba croată) elaborate de Comitetul de coordonare pentru ajustarea economică și protecția consumatorilor, cu scopul de

a informa în timp util oamenii de afaceri cu privire la activitățile și ajustările care îi așteaptă în procesul de introducere a euro ca monedă națională.

Art. 75 din Legea privind introducerea euro ca monedă oficială în Republica Croația prevede autoritățile responsabile cu supravegherea implementării acestei legi în domeniile lor de competență (de ex. Ministerul Sănătății era responsabil cu aplicarea legii anterior menționate în domeniul serviciilor de sănătate, medicamentelor și produselor medicale).

Ministerul Economiei, în cooperare cu Comitetul de coordonare pentru ajustarea economică și protecția consumatorilor, a elaborat un [Cod de etică](#). *„Codul de Etică stabilește procedurile de conduită ale entităților comerciale pentru a asigura o introducere fiabilă și transparentă a monedei euro în Republica Croația, cu scopul de a crea încredere și un mediu sigur pentru consumatori. Codul de Etică este destinat fiecărei entități comerciale din sectoarele financiar și nefinanciar care operează în Republica Croația și interacționează direct cu consumatorii”*. Prin aderarea la Codul de Etică și acceptarea și garantarea implementării principiilor codului, entitățile comerciale dobândeau dreptul de a afișa o marcă de identificare vizuală.

Ministerul Economiei a organizat monitorizarea pe trei niveluri a tendințelor prețurilor de vânzare cu amănuntul pentru bunurile și serviciile achiziționate cel mai frecvent¹¹:

„1. În cooperare cu Biroul Central de Statistică, s-a organizat monitorizarea lunară a prețurilor în nouă orașe croate, pe baza cărora se calculează prețurile medii de vânzare cu amănuntul.

Biroul Central de Statistică a angajat inspectori de prețuri și a realizat un studiu statistic intitulat „Prețurile medii de vânzare cu amănuntul ale bunurilor și serviciilor în kuna și în euro în Republica Croația”.

Au fost selectate 103 produse pentru monitorizarea prețurilor medii de vânzare cu amănuntul, dintre care 78 erau bunuri și 25 erau servicii (coș de produse).

Ministerul Economiei prelucra și publica comunicate de presă lunare privind evoluția prețurilor medii de vânzare cu amănuntul în kuna și în euro ale coșului de produse, iar prețurile medii din septembrie 2022 sunt utilizate ca prețuri de referință.

¹¹ <https://mingo.gov.hr/vijesti/pracenje-kretanja-cijena-roba-i-usluga-u-kunama-i-u-eurima-u-republici-hrvatskoj-u-studenom-2023/9531>

2. Asociațiile de protecție a consumatorilor monitorizează evoluția prețurilor bunurilor și serviciilor în kuna și în euro în perioada de aplicare obligatorie a dublei afișări a prețurilor, în cadrul punerii în aplicare a proiectului „Mystery Shopper (Cumpărător secret) pentru protecția consumatorilor în procesul de introducere a euro în Republica Croația”. Asociațiile de protecție a consumatorilor monitorizează un coș de produse format din 45 de bunuri și 10 servicii.

3. Site-ul web „Evoluția prețurilor” oferă consumatorilor informații într-un singur loc cu privire la evoluția prețurilor de vânzare cu amănuntul a celor 78 de categorii de produse de bază care alcătuiesc coșul de consum de bază. Prețurile sunt actualizate la fiecare 15 zile, adică în data de 15 a lunii și în ultima zi a lunii, și comparate cu cele din 31 decembrie 2022 pentru lanțurile de magazine care transmit în mod regulat prețurile de vânzare cu amănuntul pentru publicare.”

În sesiunea din 5 ianuarie 2023, Guvernul Croației a adoptat [Concluzia privind implementarea principiului interzicerii creșterilor nejustificate de prețuri](#), în care se spunea că toate entitățile comerciale care au majorat prețurile bunurilor și serviciilor în contradicție cu Legea privind introducerea euro sunt obligate să revizuiască prețurile de vânzare cu amănuntul ale bunurilor și serviciilor lor în conformitate cu principiile și normele fundamentale ale Legii privind introducerea euro, astfel încât acestea să fie stabilite la maximum prețurile de vânzare cu amănuntul valabile la 31 decembrie 2022. Pentru a monitoriza aplicarea principiului protecției consumatorilor și a principiului interzicerii creșterilor nejustificate de prețuri și pentru a preveni un efect negativ asupra consumatorilor, autoritățile responsabile au sarcina de a efectua fără întârziere o supraveghere sporită a entităților comerciale.

Pentru a asigura stabilitatea prețurilor, Guvernul Republicii Croația, în ședința sa din 14 septembrie 2023, a adoptat [Decizia privind măsurile de control direct al prețurilor pentru anumite produse din comerțul cu amănuntul](#), prin care au fost stabilite prețurile maxime de vânzare cu amănuntul pentru anumite produse. Produsele au fost selectate pe baza unei analize a produselor utilizate cel mai frecvent din coșul de consum (de exemplu, făină, ouă, orez etc.).

ESTONIA

Estonia a adoptat euro la 1 ianuarie 2011, la 7 ani de la aderarea la UE.

Cadrul legislativ privind introducerea euro în Estonia este compus din:

1. [Legea privind adoptarea monedei euro](#), adoptată la 22.04.2010, care reglementează conversia în euro a coroanelor estone emise, retragerea coroanei estone¹² din circulație și circulația paralelă a coroanei și a euro.
2. [Legea privind introducerea euro și plățile în numerar în euro](#), adoptată la 22.04.2010.

La momentul aderării Estoniei la Uniunea Europeană (în anul 2004), fuseseră deja inițiate măsurile practice necesare introducerii monedei euro. La 1 septembrie 2005, a fost aprobat primul Plan pentru adoptarea monedei euro. Deși inițial fusese stabilită data de 1 ianuarie 2007 pentru adoptarea euro, aceasta a fost ulterior amânată, însă procesul de pregătire a continuat. A opta versiune a planului, adoptată în aprilie 2010, a fixat noul termen pentru introducerea monedei euro la 1 ianuarie 2011.¹³

În răspunsul reprezentanților Parlamentului estoni la solicitarea [ECPRD nr. 6080](#), aceștia au menționat următoarele măsuri luate de Estonia pentru a preveni creșterea prețurilor și speculațiile pe piață:

1. *Controlul și supravegherea prețurilor: Consiliul estonian pentru protecția consumatorilor și Autoritatea pentru concurență au colaborat strâns pentru a monitoriza evoluția prețurilor și a preveni creșterile nejustificate ale acestora. Companiile au primit instrucțiuni privind modul corect de reflectare a evoluției prețurilor.*
2. *Campanii de informare: Guvernul a organizat campanii de informare ample pentru a informa consumatorii cu privire la schimbările și prețurile legate de introducerea monedei euro. Acest lucru a ajutat consumatorii să înțeleagă mai bine modul în care se vor modifica prețurile și la ce să se aștepte.*
3. *Măsuri legislative: Au fost adoptate legi care impuneau companiilor să fie transparente în privința prețurilor și interziceau creșterile nejustificate ale*

¹² Eesti kroon, moneda națională a Estoniei înainte de trecerea la euro.

¹³ [Al zecelea raport al Comisiei Europene privind pregătirile practice în vederea viitoarei extinderi a zonei euro](#)

prețurilor. De exemplu, era obligatoriu ca prețurile să fie afișate atât în coroane, cât și în euro¹⁴, astfel încât consumatorii să poată compara cu ușurință.

4. Cooperarea cu companiile: Guvernul a cooperat cu marii comercianți cu amănuntul și furnizorii de servicii pentru a asigura stabilitatea prețurilor și a preveni speculațiile. Companiile s-au angajat să mențină prețurile stabile și să evite creșterile nejustificate ale prețurilor.¹⁵

Camera de Comerț Estonă a elaborat [Acordul privind tarifarea echitabilă](#). Scopul acordului privind prețurile echitabile era de a preveni creșterile nejustificate din punct de vedere economic ale prețurilor bunurilor și serviciilor în timpul trecerii la euro. Firmele (detailiști, instituții financiare, magazine virtuale etc.) care semnav acordul își exprimau angajamentul de a respecta principiile unei conduite corecte și de a nu majora prețurile pe durata tranziției la euro, decât dacă există motive economice întemeiate. Aceste companii puteau folosi un autocolant distinctiv cu un logo special, precum și alte elemente vizuale care indică participarea lor la acord. Un semnatar care încălca regulile acordului putea primi o amendă de maximum 3200 EUR. Acordul privind prețurile echitabile era supravegheat de Camera de Comerț și Industrie din Estonia, iar respectarea termenilor acestuia era monitorizată de Consiliul pentru Protecția Consumatorilor.^{16 17}

Informații suplimentare privind trecerea la euro a Estoniei: [Al zecelea raport al Comisiei Europene privind pregătirile practice în vederea viitoarei extinderi a zonei euro](#)

FINLANDA

Finlanda a aderat oficial în Zona euro la 1 ianuarie 2001, iar de la acea dată euro a înlocuit marca finlandeză (Suomen markka) ca monedă oficială a țării. Bancnotele și monedele euro au fost introduse în circulație la 1 ianuarie 2002, finalizând astfel tranziția la noua monedă.

¹⁴ de la 1 iulie 2010 până la sfârșitul lunii iunie 2011

¹⁵ [ECPRD nr. 6080 - Măsuri de reglementare a prețurilor și de limitare a speculațiilor la introducerea monedei euro](#)

¹⁶ [Al zecelea raport al Comisiei Europene privind pregătirile practice în vederea viitoarei extinderi a zonei euro](#)

¹⁷ [Ministerul Afacerilor Externe din Estonia](#)

La solicitarea [ECPRD nr. 6080](#), reprezentanții Parlamentului finlandez au răspuns că în Finlanda nu s-au luat măsuri speciale pentru a reglementa prețurile alimentelor, combustibililor etc. și pentru a limita speculațiile legate de introducerea euro.

FRANȚA

Franța a aderat oficial în Zona euro la 1 ianuarie 2001, iar de la acea dată euro a înlocuit francul ca monedă oficială a țării. Bancnotele și monedele euro au fost introduse în circulație la 1 ianuarie 2002, finalizând astfel tranziția la noua monedă.

La solicitarea [ECPRD nr. 6080](#), reprezentanții Parlamentului francez au răspuns că în Franța nu s-au adoptat măsuri legislative speciale pentru a reglementa prețurile și că tranziția la euro nu a avut un impact real asupra inflației.

GERMANIA

Germania a aderat oficial în Zona euro la 1 ianuarie 2001, iar de la acea dată euro a înlocuit marca germană (Deutsche Mark) ca monedă oficială a țării. Bancnotele și monedele euro au fost introduse în circulație fizică la 1 ianuarie 2002, finalizând astfel tranziția la noua monedă.

Reprezentanții Bundestagului au transmis următoarele informații ca răspuns la solicitarea [ECPRD nr. 6080](#):

*„Guvernul federal a considerat că sarcina sa principală era să consolideze încrederea consumatorilor, printre altele, împotriva creșterilor ascunse ale prețurilor și a deprecierii monedei. Pentru aceasta, nu a luat inițiative legislative, ci **a mizat pe informare și pe măsuri de consolidare a încrederii**. Una dintre aceste măsuri a fost „Angajamentul voluntar al comerțului cu amănuntul german față de consumatori în legătură cu introducerea euro”. Acesta a fost negociat, la cererea guvernului federal, între reprezentanții comerțului cu amănuntul și alte zece organizații economice, împreună cu grupul de lucru al asociațiilor de consumatori. În cadrul acestuia, întreprinderile s-au angajat, printre altele, să afișeze prețurile în două monede pe*

produsele lor, pentru a informa consumatorii și a asigura transparența prețurilor. În plus, întreprinderile au garantat conversia și rotunjirea corectă a prețurilor și punerea la dispoziție a unor instrumente adecvate de conversie.”¹⁸

„Ca urmare a introducerii monedei euro, la începutul anului 2002 s-au înregistrat creșteri de prețuri, în special în cazul anumitor servicii locale, cum ar fi serviciile de coafură sau de alimentație publică. Cu toate acestea, și alți factori, în afară de introducerea monedei euro, au influențat prețurile. Inflația a fost determinată de o reforma fiscală amplă, de creșterea treptată a accizelor la tutun și de creșterea prețurilor la petrol și alte produse energetice.”¹⁹

GRECIA

Grecia a aderat oficial în zona euro la 1 ianuarie 2001, iar de la acea dată euro a înlocuit dragma ca monedă oficială a țării. Bancnotele și monedele euro au fost introduse în circulație fizică la 1 ianuarie 2002, finalizând astfel tranziția la noua monedă.

Cadrul legislativ care a reglementat tranziția monetară a Greciei de la dragma la euro fost stabilit prin [Legea nr. 2842/2000](#), care a prevăzut măsurile necesare pentru punerea în aplicare a regulamentelor UE relevante privind introducerea euro.

Principalele prevederi ale legii includ: adoptarea oficială a euro ca monedă a Greciei de la 1 ianuarie 2001, cu circulația paralelă a drahmei până la 28 februarie 2002; stabilirea regulilor pentru conversia și rotunjirea sumelor din drahme în euro; înlocuirea ratelor dobânzilor exprimate în drahme cu rate ale dobânzii în euro; prevederi privind operațiunile de schimb valutar și fixarea cursului de schimb dintre dragma și euro; obligația comercianților/furnizorilor de a afișa prețurile în paralel, atât în drahme cât și în euro (art. 15 din Legea nr. 2842/2000); comisiile pentru soluționarea amiabilă a litigiilor dintre furnizori și consumatori sau asociații de consumatori (art. 11 din [Legea nr. 2251/1994: Protecția consumatorilor](#)) din fiecare prefectură exercitau și responsabilitățile unui „euro-observator” la nivel local,

¹⁸ [ECPRD nr. 6080 - Măsurile de reglementare a prețurilor și de limitare a speculațiilor la introducerea monedei euro](#)

¹⁹ [ECPRD nr. 6080 - Măsurile de reglementare a prețurilor și de limitare a speculațiilor la introducerea monedei euro](#)

ocupându-se de monitorizarea introducerii monedei euro, de legalitatea tranzacțiilor, de transparența practicilor profesioniștilor și asistând cetățenii cu privire la problemele legate de tranziția la euro (art. 16 din Legea nr. 2842/2000).

În răspunsul reprezentanților Parlamentului elen la solicitarea [ECPRD nr. 6080](#), aceștia au menționat următoarele: „*un pilon esențial al tranziției a fost campania adecvată de informare și educare a publicului, coordonată de guvernul elen și de Banca Greciei; guvernul elen, în colaborare cu Banca Greciei, a monitorizat îndeaproape evoluția prețurilor în timpul tranziției, iar măsurile au inclus acorduri cu întreprinderile pentru a evita ajustările de prețuri în perioada de tranziție și punerea în aplicare a unor practici de conversie precise pentru a reduce la minimum discrepanțele de rotunjire. Aceste eforturi combinate au contribuit la un mediu relativ stabil al prețurilor în timpul tranziției Greciei la euro, atenuând riscul presiunilor inflaționiste și al practicilor speculative.*”

IRLANDA

La solicitarea [ECPRD nr. 6080](#), reprezentanții Parlamentului irlandez au transmis următoarele informații:

„În general, în Irlanda, nu există un control al prețurilor, ceea ce înseamnă că, în majoritatea cazurilor, nu există un preț minim sau maxim pentru bunuri sau servicii. Decizia de a introduce un control al prețurilor pentru anumite produse poate fi luată numai de către guvern. La momentul introducerii euro, s-a renunțat la introducerea unui control al prețurilor, în ciuda unor plângeri ale consumatorilor cu privire la creșteri semnificative ale prețurilor în timpul și după trecerea la euro, preferându-se în schimb adoptarea de reglementări care să asigure afișarea prețurilor într-un mod transparent. Principalele mijloace prin care guvernul a încercat să protejeze consumatorii în acea perioadă sunt prezentate mai jos.

Cele două preocupări principale înainte de introducerea euro în Irlanda erau că comercianții cu amănuntul vor profita de trecerea la noua monedă pentru a crește prețurile și că persoanele în vârstă vor avea dificultăți în a se adapta la noua monedă. Directorul pentru protecția consumatorilor (ODCA) a fost responsabil cu

supravegherea trecerii la noua monedă și cu asigurarea că acest lucru nu se va întâmpla în Irlanda.

Acest proces a implicat introducerea unui cod național de practici prin care semnatarii s-au angajat să efectueze trecerea la moneda euro în mod echitabil și să nu încerce să obțină avantaje din această conversie. Firmele care au semnat acest cod aveau dreptul să afișeze logo-ul acestuia și se angajau să nu încerce să obțină avantaje din trecerea la moneda euro sub forma unor creșteri nejustificate de prețuri.”

LETONIA

Letonia a adoptat moneda euro la 1 ianuarie 2014, la 10 ani de la aderarea la UE.

La 21 ianuarie 2013, a fost înființat [Consiliului de coordonare pentru introducerea monedei unice a Uniunii Europene](#), care este o instituție consultativă colegială înființată pentru a coordona și a asigura cooperarea dintre instituții în vederea introducerii cu succes a monedei euro în Letonia.

La 31 ianuarie 2013, a fost adoptată [Legea privind procedura de introducere a monedei euro](#) care a avut scopul de a asigura introducerea eficientă și transparentă a monedei euro în Republica Letonia.

Pentru a preveni posibilele încălcări ale drepturilor consumatorilor și a reduce creșterile speculative ale prețurilor bunurilor și serviciilor, această lege stabilește: perioada de [afișare dublă obligatorie a prețurilor](#) în moneda națională (lats) și în euro pentru bunuri și servicii (secțiunea 13) în perioada 1 octombrie 2013 – 30 iunie 2014, principiile de rotunjire a prețurilor convertite în euro (secțiunea 6), circulația simultană a lats-ului și a euro și a împuternicit Serviciul Fiscal de Stat, Centrul pentru Protecția Drepturilor Consumatorilor (PTAC), Comisia pentru Piețe Financiare și de Capital și Banca Letoniei cu atribuții de supraveghere a acurateții conversiei, de aplicare de amenzi administrative sau suspendarea licenței în caz de neconformitate (secțiunea 29).

La 4 aprilie 2013, Guvernul leton a adoptat [Planul național pentru adoptarea euro în Letonia](#), care stabilește:

- principiile de bază și scenariile pentru introducerea monedei euro (cap. 1);
- cadrul legislativ național și european (cap. 2);
- aspecte cu privire la piețele financiare (cap. 3);
- aspecte cu privire la sectorul public, precum conversia veniturilor și cheltuielilor bugetului de stat, statistici și schimbări în sistemele informatice ale administrației publice și contabilizarea execuției bugetului de stat în euro (cap. 4);
- acțiunile pentru protejarea drepturilor consumatorilor de eventualele creșteri nejustificate ale prețurilor prin măsuri precum afișarea dublă a prețurilor bunurilor și serviciilor, un mecanism de control pentru rotunjirea prețurilor bunurilor și serviciilor și controlul acordurilor interzise între participanții la piață (cap. 5);
- aspecte privind sectorul privat nefinanciar (cap. 6) și
- o strategie de comunicare pentru creșterea gradului de conștientizare a publicului cu privire la introducerea monedei euro (cap. 7).

Capitolul 5 din Planul național pentru adoptarea euro în Letonia stabilește următoarele cu privire la protecția drepturilor consumatorilor în timpul și după adoptarea monedei euro în Letonia:

„5.1. Afișarea în paralel a prețurilor bunurilor și serviciilor

Pentru a preveni posibilele încălcări ale drepturilor consumatorilor și a reduce creșterile speculative ale prețurilor bunurilor și serviciilor, Legea privind procedura de introducere a monedei euro va determina perioada de reflectare paralelă a prețurilor, precum și circulația simultană a lats-ului și a euro în conformitate cu Planul. [...]

Pentru a evita creșterile speculative ale prețurilor, prețurile bunurilor și serviciilor vor fi monitorizate timp de un an înainte și după introducerea euro. Pentru a asigura monitorizarea prețurilor, Ministerul Economiei a derulat o procedură de achiziții publice și a încheiat un contract cu un furnizor extern de servicii. În perioada de afișare dublă – trei luni înainte și șase luni după introducerea euro – respectarea cerințelor privind afișarea și conversia prețurilor va fi monitorizată de PTAC [Centrul pentru protecția drepturilor

consumatorilor] în cooperare cu organizațiile publice de protecție a drepturilor consumatorilor.

5.2. Mecanismul de control pentru rotunjirea prețurilor bunurilor și serviciilor
Pentru a implementa cu succes protecția drepturilor consumatorilor și a evita rotunjirea incorectă a prețurilor, cum ar fi indicarea unui preț mai mare în euro decât în lats sau perceperea unei sume suplimentare pentru plățile în euro, vor fi elaborate mecanisme de control sub supravegherea Comitetului de gestionare pentru a se asigura că prețurile sunt afișate corect, aplicându-se cursul de schimb corect.

Ministerul Economiei, în cooperare cu reprezentanții PTAC și ONG-urilor, va implementa campania „Fair Euro Introducer” (Introducem corect moneda euro), în cadrul căreia comercianții care au calculat cu exactitate și au indicat corect prețurile în euro vor primi un autocolant „Fair Euro Introducer”.²⁰

În conformitate cu Planul de acțiune, Ministerul Economiei și Ministerul Finanțelor, în cooperare cu lectorii Euro Team și cu implicarea experților din industrie, vor organiza seminarii de formare pentru reprezentanții ONG-urilor cu privire la drepturile consumatorilor și seminarii de formare pentru întreprinderi. Euro Team este o rețea de lectori înființată de Comisia Europeană, care acoperă toate statele membre ale UE din afara zonei euro, inclusiv reprezentanți din Letonia. Grupul de lectori letoni în domeniul euro include experți economici din instituții de stat, lectori universitari și reprezentanți ai ONG-urilor.

5.3. Controlul acordurilor interzise între participanții la piață

[...] Pentru a consolida capacitatea Consiliului Concurenței de a detecta acordurile interzise, în special cartelurile, care constituie cea mai gravă încălcare a legislației în materie de concurență, este necesar să se înființeze un departament special pentru combaterea acordurilor interzise, care să

²⁰ „Campania „Fair Euro Introducer” (Introducem corect moneda euro), lansată la 12 iulie 2013, invită întreprinderile să se angajeze să nu abuzeze de trecerea la moneda euro în scopul obținerii de profituri proprii, să respecte regulile de trecere la moneda euro și să ofere asistența necesară clienților lor. [...] Participanții la campanie au dreptul să utilizeze un autocolant cu logo-ul „Fair Euro Introducer” care demonstrează participarea lor și sunt incluși într-o „listă albă” disponibilă pe site-ul web al Proiectului Euro. Până la sfârșitul lunii ianuarie 2014, 1 224 de întreprinderi (peste 11 000 de puncte de vânzare) care vând bunuri sau furnizează servicii s-au alăturat campaniei „Fair Euro Introducer”. Printre participanți se numără cele mai mari cinci lanțuri de retail. Acordul privind prețurile echitabile este o inițiativă foarte importantă pentru a preveni potențialele abuzuri în materie de prețuri și pentru a elimina percepțiile eronate privind prețurile.” – [Raportul Comisiei Europene privind introducerea euro în Letonia](#)

funcționeze nu numai în legătură cu introducerea monedei euro. Sarcina sa va fi de a monitoriza piața și de a reacționa prompt pentru a preveni acordurile interzise între întreprinderile concurente privind creșterea prețurilor, inclusiv sub pretextul introducerii monedei euro. [...]”

Începând cu 1 octombrie 2013, consumatorii au avut posibilitatea să sesizeze PTAC cu privire la nerespectarea reglementărilor privind afișarea prețurilor, folosind o linie telefonică dedicată reclamațiilor, linia telefonică europeană de urgență, e-mailul sau corespondența scrisă.²¹

Informații suplimentare privind trecerea la euro a Letoniei:

- [Convergence Report 2013 on Latvia:](#)
- [Report from The Commission to the European Parliament, the Council, the European Central Bank, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions: The Introduction of the Euro in Latvia \(2014\)](#)
- [Euro changeover and inflation in Latvia \(2014\)](#)
- [Al treisprezecelea raport al Comisiei Europene privind pregătirile practice în vederea viitoarei extinderi a zonei euro](#)

LITUANIA

Lituania a adoptat moneda euro la 1 ianuarie 2015, la 11 ani de la aderarea la Uniunea Europeană.

La 26 iunie 2013, Guvernul lituanian a adoptat [Rezoluția nr. 604](#) privind aprobarea 1) Planului național de trecere la moneda euro și a 2) Strategiei Lituaniei privind adoptarea monedei euro și comunicarea acesteia.

Scopul Planului național de trecere la moneda euro era de a stabili principiile fundamentale, scenariul și calendarul trecerii de la litas (moneda națională lituaniană) la euro în Republica Lituania, precum și măsurile necesare pentru a asigura protecția intereselor consumatorilor, o tranziție fără probleme și informarea publicului, precum și diseminarea informațiilor la nivel internațional și european.

²¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52014DC0217>

Pentru a asigura pregătirea adecvată pentru adoptarea monedei euro, s-au înființat:

- Comisia pentru Coordonarea Adoptării Euro în Republica Lituania, prezidată de Prim-ministrul Republicii Lituania, care se ocupă de aspectele strategice legate de adoptarea euro în Republica Lituania și
- Multe grupuri de lucru specializate, cum ar fi Grupul de lucru pentru protecția drepturilor consumatorilor și afaceri sociale, Grupul de lucru pentru numerar, Grupul de lucru pentru mediul de afaceri, Grupul de lucru pentru informare publică (cap. III. Coordonarea adoptării monedei euro).

Printre principiile Planului național de trecere la moneda euro se numără și:

- *„Protecția consumatorilor. Adoptarea monedei euro nu ar trebui să fie împotriva intereselor economice ale consumatorilor. Se vor lua toate măsurile posibile pentru a preveni abuzurile în convertirea prețurilor, salariilor, pensiilor, beneficiilor sociale etc.*
- *Siguranța consumatorilor. Consumatorii ar trebui protejați împotriva potențialelor abuzuri și infracțiuni legate de adoptarea monedei euro în Republica Lituania. Publicul și persoanele care operează cu numerar vor fi informate despre noua monedă, securitatea și caracteristicile sale identificabile; se va organiza instruire practică pentru a învăța să identifice noua monedă.”*

Alte prevederi referitoare la protecția consumatorilor în contextul trecerii la euro din Planul național de trecere la moneda euro sunt:

„32. Perioada de afișare obligatorie a prețurilor în două monede începe la 30 de zile de la adoptarea deciziei Consiliului UE privind rata de conversie irevocabilă a litasului în euro și continuă timp de 6 luni după data adoptării euro.

89. Entitățile economice și asociațiile de entități economice vor fi încurajate să semneze Memorandumul privind bunele practici comerciale (Will) ale entităților comerciale, care va fi elaborat de Ministerul Economiei al Republicii Lituania.

90. Entitățile economice și asociațiile de entități economice care vor semna Memorandumul privind bunele practici comerciale ale entităților comerciale și îl vor respecta pe durata perioadei de afișare obligatorie a prețurilor în două limbi, în conformitate cu procedura stabilită de Ministerul Economiei, vor avea dreptul să utilizeze un logo special conceput pentru Memorandum. Entitățile economice și asociațiile de entități economice care vor încălca Memorandumul privind bunele

practici comerciale entităților comerciale vor pierde dreptul de a utiliza logo-ul special conceput pentru Memorandum. Entitățile economice care majorează nejustificat prețurile sau abuzează în alt mod de adoptarea euro vor fi înscrise pe lista neagră care va fi făcută publică pe site-ul web: www.euro.lt.

92. Afișarea dublă a prețurilor este o măsură esențială care contribuie la protejarea consumatorilor împotriva potențialelor abuzuri în conversia prețurilor din litas în euro.

96. După ce Consiliul UE va adopta o decizie privind abrogarea derogării și introducerea monedei euro în Republica Lituania, va începe să funcționeze o linie telefonică gratuită Euro Hotline, care va furniza informații privind pregătirea pentru trecerea la moneda euro și procedura planificată pentru trecerea la moneda euro în Republica Lituania. [...]

100. Pentru a evita creșteri nejustificate ale prețurilor în momentul trecerii la moneda euro și încălcări ale altor drepturi ale consumatorilor legate de conversia litasului în euro, se vor implementa următoarele măsuri:

100.1. Oficiul de Statistică al Lituaniei va monitoriza, în conformitate cu procedura obișnuită, evoluția prețurilor de vânzare cu amănuntul și va informa publicul cu privire la acestea. [...]

100.3. Publicul va fi informat periodic (prin internet, presă etc.) cu privire la rezultatele monitorizării prețurilor, precum și la cazurile de abuz;

100.4. Pentru prevenirea încălcărilor de amploare și repetate, cazurile de încălcare cele mai frecvente și litigiile legate de adoptarea euro vor fi înregistrate și identificate în mod sistematic, iar autoritățile responsabile cu soluționarea plângerilor și efectuarea controalelor vor transmite lunar Autorității de Stat pentru Protecția Drepturilor Consumatorilor rapoarte privind plângerile primite și încălcările identificate (frecvența și evoluția acestora) în legătură cu adoptarea euro, în formatul aprobat de aceasta, împreună cu propuneri de măsuri care trebuie luate pentru a evita cazuri similare în viitor.”

În răspunsul reprezentanților Parlamentului lituanian la solicitarea [ECPRD nr. 6080](#), aceștia au menționat următoarele: „În primul an după introducerea euro (2015), Lituania a înregistrat chiar o inflație medie anuală negativă (-0,7 %). Introducerea euro nu a avut un impact semnificativ asupra inflației pe o perioadă de cinci ani. În ultimul deceniu, prețurile din Lituania au crescut mai rapid decât media UE, dar într-un ritm similar cu cel din celelalte țări baltice, ceea ce este tipic pentru economiile care se

apropie de nivelul de trai al țărilor occidentale. Creșterea prețurilor în Lituania nu a fost uniformă și, în această perioadă, a fluctuat de la o deflație de 0,7% în 2015 la 18,9% în 2022. Inflația a crescut semnificativ în 2022. Fluctuațiile prețurilor au fost determinate în principal de componenta energetică, care este afectată de evoluția prețurilor resurselor energetice. Creșterea prețurilor serviciilor a fost relativ uniformă și a fluctuat de la 3,2 % (2016) la 12,2 % (2022).²²

LUXEMBURG

Luxemburg face parte din grupul de 11 state care au aderat la Zona euro la 1 ianuarie 1999.

La solicitarea [ECPRD nr. 6080](#), reprezentanții Camerei Deputaților din Luxemburg au transmis următoarele informații:

„De la jumătatea anului 2001 până la sfârșitul anului 2002, Luxemburgul a introdus obligația legală pentru toți comercianții cu amănuntul și furnizorii de servicii de a afișa prețurile atât în franci luxemburgezi, cât și în euro. Această măsură de dublă afișare a prețurilor avea ca scop asigurarea unei transparențe totale în timpul tranziției monetare, prevenirea manipulării nejustificate a prețurilor și ajutarea consumatorilor să se adapteze la noua monedă fără confuzie sau riscul de a fi induși în eroare.

Cu toate acestea, măsura nu a împiedicat supermarketurile și restaurantele să rotunjească prețurile în plus. În ciuda obligației legale de afișare dublă a prețurilor și a codului voluntar de bună conduită, multe întreprinderi au profitat de tranziția monetară pentru a crește subtil prețurile, în special în sectoarele comerțului cu amănuntul și al ospitalității. Acest lucru a dus la percepția publică a inflației, chiar dacă statisticile generale au rămas relativ stabile.”

²² <https://www.lb.lt/lt/naujienos/desimt-euro-sekmes-metu-lietuvoje-saugesne-valstybe-ir-finansu-sistema-spartesnis-geroves-augimas>

SPANIA

Spania a fost printre primele 11 state care au aderat la Zona euro, adoptând moneda euro, la 1 ianuarie 1999. În primii trei ani de la introducere, euro a avut doar formă virtuală și a fost folosit exclusiv în scopuri contabile, precum tranzacțiile electronice. Monedele și bancnotele euro au fost puse în circulație abia la 1 ianuarie 2002, când a înlocuit bancnotele și monedele naționale la un curs de schimb fix.²³

[Legea nr. 46/1998 din 17 decembrie 1998 privind introducerea monedei euro](#) reglementa toate aspectele legate de perioada de tranziție dintre dispariția monedei naționale spaniole (peseta spaniolă) și introducerea definitivă a euro. Această lege nu conține, ca atare, măsuri de reglementare a prețurilor, ci mai degrabă principii generale pentru stabilirea cadrului de reglementare și de politică pentru introducerea euro, precum art. 35 alin. (1) care prevede afișarea dublă a prețurilor în peseta și în euro obținute în urma aplicării cursului de schimb și a regulilor de rotunjire.

La solicitarea [ECPRD nr. 6080](#), reprezentanții Congresului Deputaților din Parlamentul spaniol au transmis următoarele informații:

„La nivel practic, însă, aplicarea regulilor de conversie și rotunjire nu a putut împiedica prețurile, prin revizuirile care au loc în mod continuu în cursul normal al activității economice, să încorporeze în cele din urmă efecte semnificative legate de procesul de conversie. Aceste efecte „ascendente” ale introducerii euro asupra prețurilor s-au datorat faptului că întreprinderile au avut tendința de a concentra o serie de modificări de prețuri în perioada de tranziție, deoarece aceasta a implicat în mod inevitabil anumite costuri. În orice caz, efectele introducerii euro asupra ratei inflației puteau fi considerate de natură tranzitorie, fiind absorbite, în termeni de rate anuale ale IPC, pe o perioadă de puțin mai mult de un an.”

SLOVACIA

Slovacia a adoptat euro la 1 ianuarie 2009, la 5 ani de la aderarea la UE.

Documente legislative și nelegislative slovace referitoare la adoptarea euro:

²³ <https://www.ecb.europa.eu/euro/intro/html/index.ro.html>

- [Strategia pentru adoptarea euro](#), document publicat în anul 2003, în care nu se precizează măsuri pentru protejarea consumatorilor de eventuale creșteri ale prețurilor;
- Planul național de trecere la moneda euro, publicat de Banca Națională a Slovaciei în 2005 și actualizat în [2007](#) și în [2008](#);
- [Strategia de comunicare privind introducerea euro în Slovacia](#), elaborată și publicată în 2007;
- [Legea nr. 659/2007 Z. z. privind introducerea monedei euro în Republica Slovacă și privind modificarea anumitor legi](#), care stabilește norme cu privire la circulația numerarului, afișarea dublă și rotunjirea prețurilor, supravegherea respectării normelor și obligațiilor în pregătirea și în timpul tranziției la euro;
- [Decretul Ministerului Economiei nr. 97/2008 Z. z. privind detaliile afișării duble pentru protecția consumatorilor](#), care stabilește excepțiile de la afișarea dublă și metodele de afișare dublă pentru vânzarea anumitor produse și la furnizarea anumitor servicii.

Potrivit Planului național de trecere la moneda euro, protecția consumatorilor în contextul trecerii la moneda euro s-a realizat în baza prevederilor Legii nr. 659/2007 și a Decretului nr. 97/2008, iar principalul instrument a fost afișarea dublă a prețurilor începând cu 5 luni înainte de aderare și până la finalul anului 2009. Conversia trebuia efectuată exclusiv în conformitate cu rata de conversie, regulile de rotunjire și alte reguli pentru trecerea la euro. De asemenea, rata de conversie trebuia să fie vizibilă oriunde erau afișate prețurile în ambele monede, de preferat, la casa de marcat, cu excepția cazului în care legea sau reglementările prevăd altfel. O altă obligație este aceea de a indica sumele și prețurile în ambele monede pe bonurile de cumpărături, pe facturi, pe extrasele bancare, pe pliantele publicitare și pe alte documente. Software-ul caselor de marcat electronice trebuia adaptat în conformitate cu cerințele legii, iar casele de marcat noi erau supuse obligației de a fi certificate în conformitate cu condițiile legale, în principal pentru a deține un certificat care să conțină informații privind verificarea conformității cu Legea nr. 659/2007 și Decretul nr. 97/2008.

Inspekcia Comerčná Slovenska, autoritatea generală de supraveghere, în special în domeniul drepturilor consumatorilor, a efectuat cele mai ample controale, deoarece supraveghează sute de reglementări și a avut acces aproape peste tot, fie că era vorba de vânzarea de produse sau de prestarea de servicii. Inspekțiile au început în

ziua declarării ratei de conversie și s-au încheiat la un an după data introducerii monedei euro (31 decembrie 2009). Controalele au vizat următoarele aspecte: punerea la dispoziție a ratei de conversie, afișarea dublă a prețurilor, corectitudinea conversiei din moneda slovacă în euro, inclusiv rotunjirea, afișarea dublă a prețurilor pe bonurile de cumpărare, nivelurile prețurilor, pliantele publicitare.²⁴

Cetățenii erau încurajați să raporteze orice creștere suspectă a prețurilor către organismele de monitorizare a prețurilor și erau informați în mod regulat cu privire la rezultatele verificărilor și primeau feedback cu privire la plângerile lor.²⁵

De asemenea, în Slovacia s-a implementat un Codul deontologic al prețurilor, prin care semnatarii s-au angajat să convertească prețurile cu acuratețe, fără a profita de trecerea la euro în favoarea lor. Aproximativ 16.000 de magazine, furnizori de servicii și birouri administrative locale și regionale au semnat acest cod.²⁶

Informații suplimentare privind trecerea la euro a Slovaciei: [Banca națională a Slovaciei](#) și [Raportul OCDE - Trecerea la moneda euro în Republica Slovacă: Implicații pentru inflație și ratele dobânzilor](#)

SLOVENIA

Slovenia a adoptat euro la 1 ianuarie 2007, la 3 ani de la aderarea la UE.

Cadrul legislativ pentru adoptarea monedei euro în Slovenia este compus din:

- [Legea privind introducerea monedei euro \(ZUE\)](#);
- [Legea privind afișarea dublă a prețurilor în tolari²⁷ și euro \(ZDOCTE\)](#);
- [Legea privind Banca Sloveniei \(ZBS-1\)](#).

Legea ZDOCTE stabilește metoda afișării duble a prețurilor în tolari și în euro, excepțiile de la aceasta, regulile de conversie și de rotunjire, indicarea sumei finale pe facturi în ambele monede și amenzi pentru nerespectarea prevederilor legii.

Pregătirile tehnice pentru introducerea monedei euro au fost gestionate de Comitetul de coordonare pentru pregătirile tehnice în vederea introducerii monedei euro, care a fost înființat atunci când Slovenia a aderat la mecanismul cursului de

²⁴ [ECPRD nr. 6080 - Măsurile de reglementare a prețurilor și de limitare a speculațiilor la introducerea monedei euro](#)

²⁵ https://ec.europa.eu/economy_finance/articles/euro/slovakia_welcomes_the_euro_en.htm

²⁶ [The Path to Euro Adoption: a Case Study of Slovenia and Slovakia](#)

²⁷ Moneda națională a Sloveniei înainte de trecerea la euro, tolarul sloven.

schimb ERM II, la inițiativa Ministerului Finanțelor și a Băncii Sloveniei. Comitetul era format din mai multe grupuri de lucru responsabile de diferite domenii. Toate ministerele și serviciile guvernamentale, autoritățile de supraveghere ale diferitelor componente ale sistemului financiar, asociațiile profesionale ale furnizorilor de servicii financiare și reprezentanții mediului de afaceri au participat la aceste grupuri. Au fost implicate și organizații neguvernamentale.²⁸

Pentru a evita creșteri nejustificate ale prețurilor la trecerea la euro, autoritățile slovene au decis că prețurile tuturor bunurilor și serviciilor trebuie afișate atât în tolar, cât și în euro (afișarea dublă a prețurilor), cu nouă luni înainte de aderare, iar acest proces trebuie să continue timp de șase luni după introducerea euro.²⁹

Pentru a monitoriza îndeaproape evoluția prețurilor înainte și după adoptarea euro, Oficiul de Statistică, Ministerul Economiei și Asociația pentru Protecția Consumatorilor au semnat un acord detaliat privind modalitățile de „monitorizare a prețurilor”. În conformitate cu acest acord, Oficiul de Statistică a publicat în rapoartele sale lunare o secțiune specială dedicată tuturor bunurilor și serviciilor care ar putea depăși o creștere justificată a prețurilor și a raportat, de asemenea, evoluții specifice ale prețurilor. Asociația pentru Protecția Consumatorilor a organizat, de asemenea, monitorizări paralele ale prețurilor.³⁰

Camera de Comerț și Industrie și Camera Industriilor Artizanale au îndemnat companiile slovene să semneze un cod al prețurilor în euro. Companiile care au aderat la cod s-au angajat să nu majoreze prețurile în cadrul procesului de trecere la moneda euro.³¹

Informații suplimentare privind trecerea la euro a Sloveniei: [site-ul dedicat campaniei de informare privind trecerea la euro](#), articolul științific [The Path to Euro Adoption: a Case Study of Slovenia and Slovakia](#), site-ul [Bancii Naționale a Sloveniei](#)

²⁸ [ECPRD nr. 6080 - Măsurile de reglementare a prețurilor și de limitare a speculațiilor la introducerea monedei euro](#)

²⁹ [The Path to Euro Adoption: a Case Study of Slovenia and Slovakia](#)

³⁰ <http://www.evro.si/en/faq/slo-euro/index.html#07>

³¹ Ibidem

WEBOGRAFIE

Studiul are la bază răspunsurile parlamentelor la solicitarea ECPRD nr. 6080, lansat de Parlamentul Bulgariei, la care se adaugă:

SURSE GENERALE

[Centre for European Policy Studies - Is the euro really a 'teuro'?](#)

[Consiliul UE – Istoric euro](#)

[Decizia \(UE\) 2025/1407 privind adoptarea monedei euro de către Bulgaria la 1 ianuarie 2026](#)

[National Bank of Belgium – A brief history of euro](#)

[Parlamentul Austriei - Corespondența parlamentară nr. 717 din 21 noiembrie 2002](#)

[Planul Național de adoptare a monedei euro – România – decembrie 2018](#)

[Protocolul \(nr. 13\) privind criteriile de convergență](#)

[Raportul de fundamentare a Planului național de adoptare a monedei euro – România – decembrie 2018](#)

[Regulamentul \(CE\) nr. 1103/97 privind anumite dispoziții referitoare la introducerea monedei euro](#)

[Regulamentul \(CE\) nr. 974/98 privind introducerea euro](#)

[Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene](#)

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52007DC0434&rid=1>

<https://eur-lex.europa.eu/RO/legal-content/summary/euro-adoption.html>

https://www.ecb.europa.eu/ecb-and-you/explainers/show-me/html/euro_outside_europe.en.html

<https://www.ecb.europa.eu/press/other-publications/convergence/html/index.ro.html>

https://economy-finance.ec.europa.eu/euro/enlargement-euro-area/convergence-reports_en

<https://www.ecb.europa.eu/press/other-publications/convergence/html/ecb.cr202506~8941e288b6.ro.html#toc74>

<https://www.consilium.europa.eu/ro/history/>

<https://www.consilium.europa.eu/ro/policies/join-the-euro-area/>

AUSTRIA

[Legea din 1992 privind prețurile](#)

[Legea din 1999 privind indicarea valorilor în euro](#)

<https://www.ecb.europa.eu/euro/intro/html/index.ro.html>

BELGIA

[Legea din 30 octombrie 1998 privind euro](#)

[Decret regal din 17 decembrie 1998 privind dubla indicare a prețului produselor și serviciilor în franci belgieni și euro](#)

[Legea din 10 decembrie 2001 privind tranziția definitivă la euro.](#)

[Analiză din 2007 a Băncii Naționale a Belgiei privind situația prețurilor la 5 ani de la adoptarea monedei euro](#)

CROAȚIA

[Legea privind introducerea euro ca monedă oficială în Republica Croația](#)

[Orientările pentru ajustarea economiei în procesul de înlocuire a kunei croate cu euro](#)

[Cod de etică](#)

[Concluzia privind implementarea principiului interzicerii creșterilor nejustificate de prețuri](#)

[Decizia privind măsurile de control direct al prețurilor pentru anumite produse din comerțul cu amănuntul](#)

<https://mingo.gov.hr/vijesti/pracenje-kretanja-cijena-roba-i-usluga-u-kunama-i-u-eurima-u-republici-hrvatskoj-u-studenom-2023/9531>

ESTONIA

[Legea privind adoptarea monedei euro](#)

[Legea privind introducerea euro și plățile în numerar în euro](#)

[Al zecelea raport al Comisiei Europene privind pregătirile practice în vederea viitoarei extinderi a zonei euro](#)

[Acordul privind tarifarea echitabilă](#)

[Ministerul Afacerilor Externe din Estonia](#)

GRECIA

[Legea nr. 2842/2000](#)

[Legea nr. 2251/1994: Protecția consumatorilor](#)

LETONIA

[Consiliului de coordonare pentru introducerea monedei unice a Uniunii Europene](#)

[Legea privind procedura de introducere a monedei euro](#)

[Planul național pentru adoptarea euro în Letonia](#)

[Raportul Comisiei Europene privind introducerea euro în Letonia](#)

[Convergence Report 2013 on Latvia](#)

[Report from The Commission to the European Parliament, the Council, the European Central Bank, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions: The Introduction of the Euro in Latvia \(2014\)](#)

[Euro changeover and inflation in Latvia \(2014\)](#)

[Al treisprezecelea raport al Comisiei Europene privind pregătirile practice în vederea viitoarei extinderi a zonei euro](#)

LITUANIA

[Rezoluția nr. 604 privind aprobarea 1\) Planului național de trecere la moneda euro și a 2\) Strategiei Lituaniei privind adoptarea monedei euro și comunicarea acesteia](#)
<https://www.lb.lt/lt/naujienos/desimt-euro-sekmes-metu-lietuvoje-saugesne-valstybe-ir-finansu-sistema-spartesnis-geroves-augimas>

SPANIA

[Legea nr. 46/1998 din 17 decembrie 1998 privind introducerea monedei euro](#)

SLOVACIA

[Strategia pentru adoptarea euro](#)

[Planul național de trecere la moneda euro – versiune din 2007](#)

[Planul național de trecere la moneda euro – versiune din 2008](#)

[Strategia de comunicare privind introducerea euro în Slovacia](#)

[Legea nr. 659/2007 Z. z. privind introducerea monedei euro în Republica Slovacă și privind modificarea anumitor legi](#)

[Decretul Ministerului Economiei nr. 97/2008 Z. z. privind detaliile afișării duble pentru protecția consumatorilor](#)

[Banca națională a Slovaciei](#)

[Raportul OCDE - Trecerea la moneda euro în Republica Slovacă: Implicații pentru inflație și ratele dobânzilor](#)

https://ec.europa.eu/economy_finance/articles/euro/slovakia_welcomes_the_euro_en.htm

[The Path to Euro Adoption: a Case Study of Slovenia and Slovakia](#)

SLOVENIA

[Legea privind introducerea monedei euro \(ZUE\):](#)

[Legea privind afișarea dublă a prețurilor în tolari și euro \(ZDOCTE\):](#)

[Legea privind Banca Sloveniei \(ZBS-1\).](#)

[The Path to Euro Adoption: a Case Study of Slovenia and Slovakia](#)
<http://www.evro.si/en/faq/slo-euro/index.html#07>